

[Henry Hansen.]

til civilforsvaret for blot at nævne nogle enkelte af de spørgsmål, udvalget har drøftet. Man forstår, at hele problemet: den civile værnepligt, i virkeligheden er blevet kulegravet i folketingsudvalget.

Det praktiske resultat af udvalgets arbejde er blevet, at det har indstillet § 9 til godkendelse, dog med tilføjelse af ordet „mindst“ i trediesidste linie, således at paragraffen kommer til at lyde på den måde, som den højtærede indenrigsminister for et øjeblik siden gjorde rede for. Det må jo siges at være en tydeliggørelse af paragraffen og i og for sig ingen skærpelse, idet det formodentlig har været den højtærede ministers hensigt, at sådan skulle bestemmelsen også forstås.

Jeg værdsætter de bestræbelser, der udfoldes for at finde fornuftige arbejdsformål, men jeg forstår også, at mulighederne er ret begrænsede. En af de ting, udvalget har peget på, er indøvelse i at opstille de nødlazaretter, der i en given situation kan blive brug for, men med den lange tjenestetid, der nu bliver tale om for de civile værnepligtige, kan dette vel kun optage en beskedent del af tiden. Muligheden af at lade et større antal af militærnægterne overføre til det civile forsvarskorps har været overvejet, men her er man stødt på dette, at tjenestetiden i civilforsvaret er betydelig kortere end den tjenestetid, der i alt fald et stykke tid fremover må regnes med indenfor militæret. Problemet er altså ikke så ligetil, og jeg forstår godt, at udvalget er stoppet op og har affundet sig med ikke at gøre henstilling om en sådan forøget overflytning til civilforsvaret. Der må altså, sådan som forholdene er i øjeblikket, regnes med, at det kan tage indtil 2 år at aftjene den civile værnepligt. Det er en lang tid, men det kan naturligvis heller ikke være sådan, at det tidsmæssigt skal være lige så billigt eller billigere at unddrage sig den militære værnepligt med de strabadser og den risiko, der er forbundet med at være soldat.

Jeg kan derfor godkende den foreslåede ændring af § 9, sådan at det bliver muligt at forlænge tjenestetiden for den civile værnepligt. Det samme gælder den mulighed, der nu gives for at foretage genindkaldelse til civilforsvaret. Jeg mener absolut, at det er rigtigt, at der for de mennesker, der af ideelle grunde, af samvittighedsgrunde ikke ønsker at gøre våben-tjeneste, er mulighed for at blive fri derfor, men jeg synes også, at det er rimeligt, at

de så må finde sig i at gøre tjeneste noget længere tid.

§ 7, som det altså ikke oprindeligt var den højtærede ministers mening at røre ved, har under behandlingen i folketinget fået en ændret affattelse. Man må forstå det sådan, at det har knebet med at holde disciplin i de lejre, hvor de civile værnepligtige er samlet. Er det rigtigt, og har de disciplinære midler, som lederne af lejrene nu har, ikke været tilstrækkelige, må de skærpes, for selvfølgelig skal der være orden selv i en lejr for civile værnepligtige. Det er vel ikke sådan, at de ligefrem opfører sig krigerisk i lejrene, for i så fald er det jo et forkert sted, de er kommet. Forøvrigt skulle man kunne gå ud fra, at det blandt disse værnepligtige, der i modsætning til andre selv har valgt den måde, de skal aftjene deres værnepligt på, ikke skulle være vanskeligt at opretholde ro og orden, men måske tager jeg fejl heri.

Jeg har forstået, at når værnepligtsloven formentlig inden længe kommer til behandling, skal også den lov, vi her behandler, optages til revision og bringes i overensstemmelse med den værnepligtslov, der da kommer til at foreligge. Så vil vi måske i en større sammenhæng kunne se på alle disse spørgsmål.

På mit partis vegne anbefaler jeg lovforslaget til hurtigt og velvillig behandling.

Stegger Nielsen: Den almindelige værnepligt er udtrykt i grundlovens § 88, der siger, at enhver våbenfør mand er pligtig til med sin person at bidrage til fædrelandets forsvar. Herfra er der gjort en undtagelse med hensyn til de mennesker, der af samvittighedsgrunde eller grundet på en bestemt trosopfattelse ikke mener at kunne træde aktivt ind i værnernes rækker. Vi fik i 1917 på dette område en undtagelseslovgivning om værnepligtiges overførelse til civilt arbejde med senere ændringer af 1933. Det er rimeligt, at man vedtager lovbestemmelser, der tager hensyn til de pågældende, men de bør kun gælde i særlige tilfælde. Samtidig fastslog man, hvad der også er rimeligt, at tjenestetiden ved civilt arbejde skulle være længere end militærtjenesten, så omflytningen ikke bliver til ren og skær fordel for de pågældende.

Ifølge hærlovene af 1932 og 1937 var tjenestetiden under våben 6 måneder for første uddannelse, med senere forlængelse — ifølge bemyndigelseslove — til 10 måneder for fodfolkets vedkommende. I forhold hertil var den civile tjenestetid oprindeligt